

Iñaki Soto Nolasko

Kill Your Idols

Mikel Urdangarinek dioenez, haiena da Joxe Azurmendiren klaserik jaso ez duen Joxe Azurmendiren dizipuluen lehenbiziko belaunaldia. Aurreko belaunaldikook bi aldiz gara pribilegiatuak. Alde batetik, haren ikasgai magistraletara joateko aukera izan genuelako. Bertan, materiaz harago, pentsatzeko modu bat erakutsi zigun, bizitzako ia arlo guztietarako balio duena (adi, horrek ez du haren postulatu filosofikoekiko adostasuna esan nahi). Bestetik, ondare itzela utzi digu. Ikasle, irakasle, ikertzaile eta pentsalari gazteen belaunaldi berri honetan mamitzen den ondarea, hain zuzen ere. Galdera berriak dituztenak, ondare hori aberasten duten ikuspegi berrien jabe direnak, gureak ez bezalako krisiak dituztenak.

Azurmendik, era berean, herrigintzako militanteen belaunaldi berriak erein ditu. Desbideraketak ekiditeko, hamarkadetan salbatu gaituen sen askatzaileari heltzeaz gain, gauzak korapilatzen direnean –eta gure herri txiki eta zigortuan hori maiz samar gertatzen da–, Azurmendiren testuak berreskuratu ahal izango ditugu. Euskal ikuspegi endogenoa duten idazlanak dira, iparra ez galtzeko.

Norbaitek beste norbaiti koherentzia eskatzen dionean –bere adiera dogmatikoan–, Azurmendiri jarraituz beti izango du modu –intelektualki– kongruentean erantzuteko aukera. Sinisten duena sinisten duela ere, ariketa ondo eginez gero, argudio bat ongi pentsatua eta formulatua dagoen erabaki ahal izango du, zorrotasuna duen edo erraz eraso daitekeen, eta nola defenda daitekeen jakingo du. Izan ere, Azurmendiren pentsamendua, beste gauza askoren artean, auto-defensa intelektualerako eskuliburu bat da: txikientzat, zigortuentzat, baztertuentzat, gosetuentzat eta errebeldeentzat.

Eta ez hori bakarrik. Azurmendiri kasu eginez gero, iritiz aldatu ahal izango dugu kameleoi gisa jokatu gabe. Gure ideiak hobetuko ditugu,

galdera berrietara zabalduz eta beste batzuen kezkek kontuan hartuz. Gizaberetxoari kosta egiten zaion arren, hori praktikaren bidez ikasten da. Apalak eta autokritikoak izateko oinarri intelektualak ikas daitezke. Joxek eskuzabaltasun osoz eskaini zizkigun.

Azurmendiren pentsamenduaren abantaila handienetako bat da emanorra dela eta, aldi berean, ezin dela erraz manipulatu. Kode libreko pentsamendua da, nolabait esateko. Haren ideien sistematik abiatuta, ordea, ezin dira eraiki berak defendatu zituen balioak eta proiektuak zapaltzen dituzten diskurtsoak. Haren ideiekin ezin da neohizkuntza egitera jolastu. Frankismotik eta kontakizunaren batailara arte, badakigu gerra ez dela bakea, askatasuna ez dela esklabotza eta ezjakintasuna ez dela indarra.

Izan ere, Joxeren begirada kritikoak lagundu digu botereak eskaintzen digun guztia berehala ez onartzen. Egitura handientzat ‘-keriak’ direnak herriarentzat ‘-tasunak’ izan daitezkeela ikasi dugu: txikitasuna, zaugarritasuna, aniztasuna...

Azurmendiri kasu eginez gero, ordea, ez diogu kasurik egin behar. 1983an, Arizmendiarrrieta eta kooperatibismoari buruzko tesia idazten ari zen urtean, Sonic Youth taldeak *Kill Yr Idols* kaleratu zuen. Musika klasiko eta operaren maitale, seguruenik Joxeri ez zitzaizkion nota distorsionatu eta mezu gordin haiek gustatuko. Eta, hala ere, entzungo zuen, hausnartu, eta zerbait eraikitzaile aterako zukeen hortik.

Pentsamendu garaikidea ez baita ikasgai soil bat, ikuspegi bat baizik. Horregatik, gazte eroen belaunaldi berriek pentsatzen, galdetzen eta erantzuten dutena Joxek gure kezkek entzun zituen bezala entzun beharko genituzke: errespetuz eta, batez ere, interesarekin.

Hil zaigu, eta idoloeci zor zaien errespetu kritikoarekin, joera guztieta-ko dizipuluen artean irakurri eta eztabaidatu beharko dugu Joxeren ondarea. Ez gurtu, ez kopiatu, baizik eta haren irakaspen eta ereduaz baliatu gure bideak eraikitzeko. Euskal Herriaren alde, askatasunaren alde.